

OBSAH

I. Půda jako objekt pozemkových vztahů	10
1. Zvláštnosti půdy	10
2. Pozemkové vztahy	12
3. Pozemkověprávní vztahy	13
4. Objekt pozemkověprávního vztahu	14
5. Vznik pozemkověprávního vztahu – právní skutečnosti	15
6. Subjekty pozemkověprávních vztahů	15
7. Pozemkové právo	16
8. Principy pozemkového práva	17
9. Systém českého pozemkového práva	20
10. Vztah pozemkového práva k dalším odvětvím systému českého práva a prameny	21
II. Účelová kategorizace půdy	23
1. Úvodní poznámky	23
2. Historický vývoj (stručný nástin)	24
3. Současná právní úprava	26
3.1. Charakteristika současné právní úpravy	26
3.2. Současná škála účelových kategorií pozemků	27
3.3. Závaznost zařazení pozemku do účelové kategorie a mechanismus jeho změny	28
III. Územní plánování	33
1. Úvodní poznámky	33
2. Platná právní úprava	34
3. Nástroje územního plánování a jejich členění	35
3.1. Územně plánovací podklady	35
3.2. Územně plánovací dokumentace	36
4. Pořizování územně plánovací dokumentace	37
4.1. Orgány územního plánování	37
4.2. Proces pořizování územně plánovací dokumentace	39
4.3. Závaznost schválené územně plánovací dokumentace	46
4.4. Změny schválené územně plánovací dokumentace	47
5. Územní řízení	47
6. Územní rozhodnutí	52
7. Změna pravomocného územního rozhodnutí	54

IV. Pozemkové vlastnictví	56
1. Pojem	56
2. Omezení vlastnického práva	58
3. Objekt vztahu pozemkového vlastnictví	59
4. Obsah vztahu pozemkového vlastnictví	64
5. Subjekt vztahu pozemkového vlastnictví	67
V. Vývoj pozemkového vlastnictví (Od vzniku ČSR do současnosti) ...	72
1. Úvodní poznámka	72
2. Průběh tzv. „1. pozemkové reformy“ v rovině práva	73
3. Druhá pozemková reforma (r. 1945 až 1948)	77
4. Období budování „reálného socialismu“	81
VI. Třetí pozemková reforma (r. 1990 a násl. – restituce a privatizace pozemkového vlastnictví)	84
1. Základní charakteristika restitucí	84
2. Restituce majetku fyzických osob	86
2.1. <i>Prameny</i>	86
2.2. <i>Restituce pozemků podle zákona č. 403/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o zmírnění následků některých majetkových křivd</i>	87
2.3. <i>Restituce pozemků podle zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích ve znění pozdějších předpisů</i>	90
2.4. <i>Restituce pozemků podle zákona č. 229/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů (zákon o půdě)</i>	95
2.5. <i>Restituce pozemků podle zákona ČNR č. 243/1992 Sb.</i>	104
3. Restituce vlastnictví k majetku právnických osob	107
3.1. <i>Restituce vlastnictví k majetku obcí</i>	107
3.2. <i>Restituce majetku některých tělovýchovných organizací</i>	109
3.3. <i>Restituce majetku církví</i>	110
4. Privatizace pozemkového vlastnictví	112
4.1. <i>Zákon č. 427/1990 Sb., tzv. „malá privatizace“</i>	113
4.2. <i>Zákon č. 92/1991 Sb., tzv. „velká privatizace“</i>	114
4.3. <i>Zákon ČNR č. 172/1991 Sb., o přechodu majetku z České republiky do vlastnictví obcí, v platném znění</i>	116
VII. Držba a vydržení	119
1. Úvodní poznámky	119
2. Pojem „držba“	120
3. Vývoj institutu držby (stručný nástin)	120
4. Současná právní úprava	122

5. Vydržení	123
VIII. Sousedské vztahy	125
1. Úvodní poznámka	125
2. Platná právní úprava	126
IX. Věcná břemena	128
1. Úvodní poznámky	128
2. Vývoj práv k cizím nemovitostem (stručný nástin)	128
3. Současná právní úprava	130
X. Stavba na cizím pozemku	133
1. Vývoj právní úpravy	133
2. Současná právní úprava	135
XI. Právo zástavní a podzástavní	136
1. Pojem a funkce	136
2. Platná právní úprava	136
3. Vznik zástavního práva	137
4. Právní skutečnosti vedoucí ke vzniku zástavního práva	138
5. Zánik zástavního práva	144
6. Právo podzástavní	144
XII. Vyvlastňování nemovitostí	145
1. Úvodní poznámky	145
2. Platná právní úprava	146
3. Pojem a předpoklady vyvlastnění	147
4. Vyvlastňovací řízení	149
5. Revokace vyvlastňovacího rozhodnutí	151
6. Zkrácené vyvlastňovací řízení (zák. č. 222/1999 Sb.)	151
XIII. Užívání pozemků	155
1. Úvodní poznámky	155
2. Základní přehled vývoje, transformace a současného stavu užívacích vztahů k pozemkům v ČR	156
2.1. Právo užívání půdy a jiného zemědělského majetku k zajištění výroby	157
2.2. Právo užívání k zajištění lesní výroby a ostatních funkcí lesa	158
2.3. Družstevní užívání pozemků	158
2.4. Záhumenkové užívání půdy	160
2.5. Náhradní užívání pozemků	160

2.6. Právo bezplatného užívání rybníků	161
2.7. Nájem zemědělského pozemku podle § 494 OZ ve znění před 1. 1. 1992	162
2.8. Právo hospodaření s majetkem státu	162
2.9. Správa nemovitostí vykonávaná Pozemkovým fondem ČR	170
2.10. Trvalé užívání nemovitého národního majetku	171
2.11. Osobní užívání pozemků	174
2.12. Dočasné užívání pozemků	175
2.13. Nájem pozemku	177
2.14. Nájemní vztahy podle § 22 a násl. zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů	186
2.15. Časově omezený nájem	191
2.16. Zatímní užívání pozemku	192
2.17. Výpůjčka pozemků	193
2.18. Trvalé užívání cizích právnických osob	194
XIV. Evidence nemovitostí	195
1. Vývoj evidence nemovitostí	195
1.1. Veřejné knihy	196
1.2. Pozemkové katastry	203
1.3. Jednotná evidence půdy (JEP)	207
1.4. Evidence nemovitostí v letech 1964 až 1992	208
2. Současná evidence nemovitostí v katastru nemovitostí	211
2.1. Prameny platné právní úpravy	211
2.2. Pojem a funkce katastru nemovitostí	212
2.3. Správa katastru	215
2.4. Předmět evidence v katastru	215
2.5. Závaznost údajů katastru	221
2.6. Změny obsahu katastru	222
2.7. Veřejnost katastru	227
2.8. Povinnosti vlastníků a jiných oprávněných, vztah obcí a státních orgánů ke katastrálním úřadům	229
2.9. Zápisy právních vztahů do katastru nemovitostí	231
2.9.1. Předmět zápisu	231
2.9.2. Forma zápisu	232
2.10. Oprava chyb v katastrálním operátu	239
2.11. Revize katastru	239
2.12. Obnova katastrálního operátu	241
2.13. Zásady uplatňované při vedení katastru nemovitostí	245

XV. Právní režim zemědělského půdního fondu	250
1. Základní právní prameny	250
2. Pojem „zemědělský půdní fond“	250
3. Zásady ochrany zemědělského půdního fondu	252
4. Změny kultur pozemků	255
5. Hospodaření na zemědělském půdním fondu	257
6. Ochrana zemědělského půdního fondu při některých speciálních činnostech	259
7. Odnímání půdy ze zemědělského půdního fondu	263
8. Rekultivace	267
9. Orgány ochrany zemědělského půdního fondu	270
10. Ekonomické nástroje ochrany zemědělského půdního fondu	274
11. Sankce	278
XVI. Pozemkové úpravy	279
1. Úvodní poznámka a prameny právní úpravy	279
2. Pojem pozemkových úprav	280
3. Předmět pozemkových úprav	281
4. Obvod pozemkových úprav	282
5. Formy pozemkových úprav	283
6. Rozhodování o pozemkových úpravách	283
7. Návrh pozemkových úprav	287
8. Rozhodnutí o pozemkových úpravách	293
9. Provádění pozemkových úprav	296
10. Hospodaření na vytyčených pozemcích	296
11. Vazba na řízení podle stavebního zákona	296
12. „Duplicitní vlastnictví“ v rámci pozemkových úprav	296
13. Pozemkové úpravy v územích s nedokončeným scelováním	297
14. Užívání pozemků v průběhu pozemkových úprav	299
15. Náklady na pozemkové úpravy	301
16. Odborná způsobilost k projektování pozemkových úprav	301
17. Soustava pozemkových úřadů	302
XVII. Právní režim pozemků určených k plnění funkcí lesa	303
1. Vývoj právní úpravy	303
2. Současná právní úprava	305
2.1. Prameny platné právní úpravy	305
2.2. Charakteristika lesního zákona a základních pojmů	306
2.3. Povinnosti vlastníků při nakládání s lesy	310
2.4. Kategorizace lesů a základní povinnosti sledující jejich zachování	311

2.5. <i>Obecné užívání lesů</i>	313
2.6. <i>Užívání cizích pozemků k lesní dopravě</i>	315
2.7. <i>Právní prostředky sloužící zachování lesa</i>	315
2.8. <i>Státní správa lesů a lesní stráž</i>	323
2.9. <i>Ekonomické prostředky ochrany lesa</i>	325
2.10. <i>Právní odpovědnost</i>	326

XVIII. Pozemky sloužící vodnímu hospodářství .....

1. Základní právní prameny	330
2. Objekt právních vztahů	330
3. Základní pojmy	331
4. Majetkoprávní vztahy	334
4.1. <i>Práva k vodám</i>	334
4.2. <i>Pozemky tvořící koryta vodních toků</i>	334
4.3. <i>Povinnosti vlastníků pozemků tvořících koryta vodních toků</i>	337
4.4. <i>Povinnosti vlastníků pozemků s vodními toky sousedících (§ 51)</i>	338
4.5. <i>Povinnosti vlastníků pozemků v záplavovém území</i>	338
4.6. <i>Povinnosti vlastníků pozemků při haváriích</i>	341
5. Správa vodních toků	342
6. Vodní díla	343
7. Plošná ochrana vodních zdrojů	345
7.1. <i>Povinnosti vlastníků pozemků</i>	346
7.2. <i>Chráněné oblasti přirozené akumulace vod</i>	346
7.3. <i>Ochranná pásma vodních zdrojů</i>	347
7.4. <i>Zranitelné oblasti</i>	348
7.5. <i>Povodí</i>	349

XIX. Pozemky sloužící k ochraně a využívání nerostného bohatství ....

1. Základní právní prameny	351
2. Základní pojmy	352
3. Vyhledávání a průzkum ložisek a hospodaření se zásobami výhradních ložisek	354
3.1. <i>Průzkumné území</i>	355
3.2. <i>Projektování geologických prací</i>	357
3.3. <i>Provádění geologických prací</i>	358
3.4. <i>Náhrada škody</i>	359
4. Chráněná ložisková území	360
5. Výstavba dolů a lomů	362
6. Dobývací prostor	362

7. Dobývání ložisek	366
8. Dobývání ložisek nevyhrazených nerostů, resp. těch ložisek, které nejsou výhradními	368
9. Zvláštní zásahy do zemské kůry	368
10. Náhrada důlních škod	369
XX. Právní režim pozemků využívaných k dopravě	372
1. Úvodní poznámky	372
2. Právní režim pozemních komunikací	372
3. Pozemky sloužící dopravě na drahách	380
4. Pozemky sloužící letecké dopravě	383
5. Pozemky sloužící vodní dopravě	385
XXI. Právní režim pozemků ve volné přírodě a krajině	387
1. Úvodní poznámky	387
2. Územní systémy ekologické stability	387
3. Právní režim jeskyní	389
4. Omezení a zákaz činností v zájmu ochrany přírody a krajiny	390
5. Postavení vlastníka (nájemce) pozemků ve zvláště chráněných územích ...	392
6. Přístup do krajiny, oplocování a ohrazování pozemků ve volné přírodě a krajině	395
7. Vstup na pozemky	396
8. Vyvlastňování	397
9. Vztah zákona o ochraně přírody k jiným právním předpisům	397